

Folketingets Lovsekretariat (lov@ft.dk)

Mai.Mercado@ft.dk

Minister for byer og landdistrikter Morten Dahlins svar på MF Mai Mercados spørgsmål af 27. juni 2024 (Spørgsmål S 1099).

Telefon 3392 3390
e-post km@km.dk

Akt nr.: 410269

Dette akt nr. bedes oplyst ved henvendelse til ministeriet

Dato: 3. juli 2024

Spørgsmål S 1099:

”Mener ministeren, at vejboeder, stalddørssalg og gårdbutikker er et naturligt element i den danske landzone?”

Svar:

Jeg synes, der skal være gode muligheder for vejboeder, stalddørssalg og gårdbutikker til salg af lokale landbrugsprodukter. Det er med til at give lokal omsætning, friske fødevarer og oplevelser og skaber liv i landdistrikterne, og det udgør inden for planlovens rammer et naturligt element i den danske landzone.

Det er planlovens landzonebestemmelser, der sætter rammerne for vejboeder, stalddørssalg og gårdbutikker i landzonen, og jeg har derfor bedt Plan- og Landdistriktsstyrelsen redegøre for disse regler. Plan- og Landdistriktsstyrelsen har i den anledning oplyst følgende:

”Som hovedregel må der i landzone ikke foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelser og ubebyggede arealer uden landzonetilladelse fra kommunalbestyrelsen, jf. planlovens § 35, stk. 1. Der er således som udgangspunkt krav om forudgående tilladelse til alle ændringer i det bestående i landzone. Planloven indeholder dog en række undtagelser fra kravet om landzonetilladelse, jf. §§ 36 og 37.

Hvis et forhold er omfattet af kravet om landzonetilladelse i planlovens § 35, stk. 1, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om, hvorvidt der kan meddeles landzonetilladelse.

Der er i planlovens bestemmelser ikke eksakte regler for, hvornår kommunalbestyrelsen kan eller skal give landzonetilladelse og heller ikke for det konkrete omfang af det, der kan meddeles tilladelse til. Efter § 35, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen således foretage en konkret vurdering af, om der kan meddeles landzonetilladelse i det enkelte tilfælde.

Ved den enkelte ansøgning om landzonetilladelse skal kommunalbestyrelsen foretage en konkret vurdering og afvejning med udgangspunkt i planlovens formål, hensynene bag planlovens landzonebestemmelser og den kommunale planlægning. De enkelte hensyn vil indgå med forskellig vægt i kommunernes vurdering afhængigt af den konkrete landzoneansøgning og de stedlige forhold.

Hovedhensynet bag planlovens landzonebestemmelser er at forhindre spredt bebyggelse i det åbne land, og at byggeri sker der, hvor der gennem planlægning er åbnet mulighed for det. Sigtet er at forbeholde det åbne land for jordbrugerhvervene og at tilgodese bl.a. landskabs- og naturværdier. Der lægges efter praksis stor vægt på lovens almene formål, uanset at den enkelte sags betydning er begrænset. I vurderingen indgår derfor overvejelser om, hvilken betydning afgørelsen kan få for fremtidige lignende sager (præcedensvirkning).

Som udgangspunkt kan ingen af de nævnte hensyn således stå alene, men indgår i en konkret afvejning, hvori indgår sagens fakta i forhold til de forskellige hensyn. Det betyder, at nogle hensyn vægtes højere end andre i nogle områder, og mindre eller er ikke relevante i andre områder.

Kommunalbestyrelsens skøn skal foretages inden for rammerne af formålet bag planloven og hensynene bag landzonebestemmelserne, og inden for praksis fra Planklagenævnet og domstolene. Praksis om landzonebestemmelserne er som udgangspunkt restriktiv.

Der er forskellige muligheder for at etablere vejboeder, stalddørssalg og gårdbutikker til salg af lokalt producerede fødevarer i landzone uden landzonetilladelse. Det er bl.a. muligt at etablere mindre butikker i eksisterende, overflødiggjorte bygninger efter planlovens § 37, stk. 1 og 2, og at etablere vejboeder i tilknytning til en landbrugsejendoms bygninger.

Der er som udgangspunkt ikke mulighed for at opføre nye bygninger til butikker, der fremstår som fritliggende og spredt bebyggelse i det åbne land uden landzonetilladelse.”

For en uddybende beskrivelse af mulighederne for vejboeder, stalddørssalg og gårdbutikker henvises til Bolig- og Planstyrelsens (nu Plan- og Landdistriktsstyrelsen) notat om butikker og vejboeder m.v. i landzone, offentliggjort i efteråret 2022. Notatet vejleder om muligheder for etablering af butikker, vejboeder og stalddørssalg i forhold til planlovens landzoneregler. Notatet kan tilgås på Plan- og Landdistriktsstyrelsens hjemmeside.

Morten Dahlin

/ Hans Peter Olsen